

3 תינוקות מתו אך החרדים בניו יורק מסרבים להפסיק "מציצה" בברית מילה

מאת עמירם ברקת

ראש עיריית ניו יורק, מייקל בלומ' ברג, ובכירים בעירייה, פועלים בשבועות האחרונים בניסיון לשכנע את ראשי הציבור החרדי בעיר להפסיק את ה"מציצה בפה" בטקסי ברית המילה. ה"ניו יורק טיימס", שדיווח על כך בשבוע שעבר, ציין כי במחלוקת הבריאות של עיריית ניו יורק משוכנע עים שהמנהג העתיק מסכן את בריאתם של התינוקות.

לפי המנהג, שמקורו בתלמוד, מוצץ המוהל את הפצע שנוצר באבר מינו של התינוק לאחר הסרת העורלה. בארה"ב מקובלת המציצה בפה רק בחוגים חרדיים. בשאר החוגים נעשית המציצה בשפופרת סטרילית. בישראל מעריכים גורמים מקצועיים, שהמציצה בפה נעשית במרבית טקסי ברית המילה. גם בישראל קוראים רבנים ורופאים להפסיק את המציצה בפה, אך בגוף הציבור רי המפקח על המוהלים בישראל יש התנגדות נחרצת לדרישה.

העיטוק בשאלת המציצה בפה החל בניו יורק לפני ששה חודשים, בעקבות מותו מנגיף הרפס של תינוק, שהוריו הם תושבי שכונת מונסי, המאוכלסת ברובה בחסידים. התינוק היה אחד משלושה תינוקות שנרסקו במחלה בשנתיים האחרונות. השלושה, שנימולו בידי אותו המוהל, פיתחו את סימני מחלה זמן קצר לאחר הברית. בישראל ידועים מקרים ספורים של תינוקות שלקו בהרפס בשנים האחרונות, אך לא ידועים מקרי מוות מהמחלה.

בעקבות מותו של התינוק ממונסי, פירסמה מועצת הרבנים של אמריקה, ארגון הגג המרכזי של הרבנים האורתודוקסים הלא-חרדים בארה"ב, קריאה להפסיק את המציצה בפה. הקריאה נדחתה על הסף על ידי הרבנים החרדיים. המפקח על בריאות הציבור בעיריית ניו יורק, תומס פרידן, אמר ל"ניו יורק טיימס", כי הדבקה בנגיף ההרפס באמצעות טקס המציצה בפה "נראית כבלתי נמנעת", גם אם הדבר קורה רק לעתים נדירות. יחד עם זאת הדגיש פרידן, כי אין כוונה לאסור על הטקס בחוק, כי לא תהיה אפשרות לאכוף זאת, שהרי טקסי ברית המילה מתקיימים לרוב בבתים פרטיים.

ראש העיר בלומברג נפגש לפני כשבועיים עם מנהיגים חרדים ודן עמם באפשרות לבטל את המנהג. המנהיגים החרדים הודיעו שהמנהג

צידוק למנהג. לדבריו, "החיוב ההלכתי במציצה נועד לחטא את הפצע ולמנוע סכנה בריאותית לתינוק. היום אף רופא נורמלי לא מחטא פצע פתוח במציצה, ולכן ברור שהיציצות לכלל הזה משרתת דווקא את המטרה ההפך. כה מוזעמדה לנגד עיני חז"ל, שקבר עו אותו".

הרב והפרופ' אברהם שטיינברג, חבר הוועדה הציבורית לפיקוח על מוהלים בישראל, סבור שגם לאחר מחקר של גוונדהייט, לא הוכח קיומו של קשר סיבתי בין המציצה להידבקות בהרפס, ומשום כך אין סיבה לאסור על מנהג המציצה. שטיינברג, פרופ' לאתיקה רפואית וניוירולוג ילדים מבית החולים שערי צדק, ייעץ בעבר בנושא זה לרבנים ופוסקים חרדים, כמו הרב שלום יוסף אלישיב.

לטענתו, "מניעים פוליטיים ומגמתיים", עומדים מאחורי הניסיונות לאסור את מנהג המציצה. "ברור שבמאה ה-21, המנהג הזה לא נראה בעין יפה. אבל השיקול שמנחה את הרבנים אינו אתנטי, אלא חשש סביר לפיקוח נפש. נכון להיום, אנחנו יודעים שקיימת סכנה לתינוק רק במצבים חריגים. למשל, כשלמוהל יש פצע מדמם בפה. אבל הניסיון המצטבר ממאות שנים של מציצה מראה שסטטיסטית הסכנה קטנה הרבה יותר מאשר חציית כביש, למשל".

Most Mohalim in Israel do "Metzitzah" רוב המוהלים בארץ עושים "מציצה"

המוהלים בישראל אינם כפופים להנחיות כלשהן בעניין המציצה בפה, ובמקרים רבים אינם טורחים לעדכן את ההורים מראש ביחס לנוהג ולסיכונים הגלומים בו. מכיוון שלא נעשה כל מעקב או רישום של עבר דת המוהלים, אין אפשרות לדעת כמה מהם עושים "מציצה בפה", וכמה משתמשים בדרך הסטרילית והבטוחה יותר של מציצה בשפופרת. הרב שאול פרבר ממכון עתים, המספק ייעוץ בטקסי מעגל החיים היהודי, מעריך כי רוב טקסי ברית המילה בישראל נעשים בדרך של מציצה בפה. לדבריו, המוהלים החרדים, שהם רוב מוחלט במקצוע, נרתעים ממציצה באמצעות שפופרת, כי הם רואים בכך סטייה מהמסורת. הפרופ' שטיינברג מאשר, שמנקודת מבט "הלכתית טהורה", המציצה בפה עדיפה על המציצה בשפופרת. לדברי הר"ד גוונדהייט, בשיחות פרטיות אמרו לו מוהלים שהם מסרבים לעשות מציצה בשפופרת, אפילו כשההורים דורשים זאת. "היה אפילו מוהל שסיפר לי שהוא מפיל בכוונה את השפופרת לרצפה כדי ללכלך אותה. אין לי ספק שיש לחץ על המוהלים שלא לעשות מציצה, אלא בפה".

בכינוס מוהלים, שנערך בישראל לפני כמה חודשים, יזמו הרב פרבר וכמה רופאים הצעה לחייב את המוהלים לעבור לשפופרת. אבל בתום הכינוס הוחלט להסתפק בהמלצה שלא לבצע מציצה כשהמוהלים סובלים ממצעים בפה. "אני מכבד את המוהלים שעוברים בדרך המסורתית", אומר פרבר, "אבל אני חושב שצריך לעודד שימוש בשפופרת".

עמירם ברקת

העתיק לא יבוטל. הרב דויד נירדמן, מנציגי הקהילה החרדית בויליאמסבורג, ברוקלין, אמר בעקבות הפגישה: "נמשיך לעשות את מה שעושים כבר יותר מ-5,000 שנה. אנחנו לא משתנים ולא נשתנה". בתוכנית הרדיו שלו, ששודרה למחרת הפגישה, אמר בלומברג שיורה לבדוק שוב אם יש קשר בין המציצה בפה להידבקות בהרפס.

רב מברוקלין: "נמשיך לעשות מה שעושים כבר יותר מ-5,000 שנה. אנחנו לא משתנים ולא נשתנה"

הר"ד בני גוונדהייט, מומחה לרפואת ילדים מבית החולים הרסה עין-כרם, עמד בראש קבוצת חוקרים מישראל ומארה"ב, שניתחה שמונה מקרים של תינוקות שנרסקו בהרפס בשנים 1994-2002, לאחר שנימולו בטקס עם מציצה. המחקר, שפורסם לפני שנה בכתב העת המדעי היוקרתי Pediatrics, קבע כי המציצה בפה חושפת את התינוק והמוהל להידבקות בהרפס, איידס, צהבת וכל זיהום אחר העובר בדם או ברוק.

גוונדהייט, בעל הסמכה לרבנות, אומר כי גם מבחינה הלכתית אין היום